

Izhaja :
vsak ponedeljek in četrtek
popoldne.
Stane za celo leto 15 L.
" pol leta 8 "
" četrt " 4 "
Za inozemstvo celo leto
35 L.
Na naročila brez do-
poslane naročnine se ne
moremo ozirati.
Odgovorni urednik:
Polde Kemperle.

GORIŠKA STRAŽA

Št. 79

V Gorici, v ponedeljek 13. oktobra 1924.

Leto VII.

Ne frankirana pisma se
ne sprejemajo. Oglasi
se računajo po dogovoru
in se plačajo v naprej.
Leta izdaja konsorcij
"GORIŠKE STRAŽE"
Tisk Zadruga tiskarne
v Gorici
Riva Piazzutta št. 18.
Uprava in uredništvo :
ulica Mameli št. 5.
— (prej Scuole). —

„Ne bojte se njih, ki umore telo..!“ „Goriška Straža“ pred sodiščem.

Radi članka »Ne bojte se njih, ki umore telo« se je v četrtek popoldne vršila pred okrožnim sodiščem v Gorici razprava proti odgovornemu uredniku našega lista, g. Poldetu Kemperlu. Senatu je predsedoval sodni nadsvetnik Brunelli, prisednika sta bila sodni svetnik Cociani in sodni svet. Trevisan. Obtožbo je zastopal državni pravdnik kav. Melle, obtožbenca je zagovarjal njegov sošolec odv. Stecchina. V sodni dvorani smo opazili več časnikarjev, med njimi poročevalca rimskega dnevnika »Giornale d'Italia« in tržaških dnevnikov.

Ob 5. je predsednik otvoril razpravo in je prebral obtožnico. Katerih zločinov je državni pravdnik obtožil našega urednika?

Obtožnica.

Odgovorni urednik »Goriške Straže« je obtožen: Zločina hujškanja h mržnji med socialnimi razredi, ki ga predvideva čl. 247 kazenskega zakonika v zvezi s čl. 1. zakona z dne 19. 7. 1924 št. 315. — ker je priobčil v številki 31. »Goriške Straže« uvodnik pod naslovom »Ne bojte se njih, ki umore telo...« in je s tem hujškal slovensko prebivalstvo h mržnji proti italijanskemu, trdeč, da »slovensko ljudstvo hodi danes svojo temno pot, njegovo delež je preganjanje, bič pleše po njegovih ramenih, njegove sinove pretepajo, njegove šege zaničujejo, njegovo govorico oblivajo s sramoto. Mera krivice in trpljenja je vrhana;

2. je obtožen zločina hujškanja h mržnji med socialnimi razredi, (čl. 247. kaz. z.), ker je v številki 36. »Goriške Straže« priobčil dopis iz Tolmina, v katerem hujška slovensko ljudstvo proti italijanskemu, trdeč »da oblastva samovoljno vladajo nad Slovenci in jih preganjajo, ne meneč se za škodo, ki jo povzročajo.«

Urednik Kemperle je na to podal kratko izjavo: »Čutim se nedolžnega. Nisem imel namena, žaliti italijanskega ljudstva, še manj pa hujškati proti njemu.« Uvodnik, radi katerega je urednik obtožen, je spisal eden izmed članov uredništva »Straže« in je bil že priobčen v »Edinosti« o velikonoči leta 1921. »Edinost« ni bila radi tega članka ne zaplenjena ne tožena. Kar je bilo po kazenskem zakonu letar 1921. dovoljeno, tudi sedaj ni zločin. Nato se je dvignil državni pravdnik in je utemeljeval obtožnico. Iz njegovega govora smo si zabeležili:

Govor državnega pravdnika.

»V osmih mesecih, odkar imam čast delovati v Gorici (opozarjamo, da je bil dotični članek priobčen v »Straži« v aprilu, tedaj prav v začetku delovanja tukajšnjega državnega pravdnika; ali je tedaj bil sam povzročitelj obtožbe? op. ur.) so me pogosto opozarjali na ostre napadalne članke, ki so izhajali v »Gor. Straži«. Z mirno vestjo morem trditi, da sem pri presojanju teh člankov pokazal vso pravičnost in širokogrudnost in da nisem nastopil z obtožbo, dokler ni »Goriška Straža« šla čez meje, ki jih dopušča zakon. Meje v katerih se sme svobodno gibati časopisje, so v Italiji zelo široke. Zakaj ne najdeš države, ki bi bila tako svobodna kot je Italija, ni ga bolj plemenitega in čustvenega naroda kot je italijanski. Italijanski narod ni sposoben zatirati drugih ljudstev, pevec veliko-

dušnosti in plemenitosti je v njem, da bi zmozel to delati. Toda italijanski narod ni samo plemenit, on je tudi pogumen in odločen ter zna z železno roko zadeti ljudi, ki bi si drznili dotikati se njegove časti!

Tu pred vami, gospodje sodniki, stoji obtoženec, ki je zagrešil zločin, da je hujškal svoje rojake h mržnji do italijanskega ljudstva. Kako velik je njegov zločin, vam bo jasno, če vam povem, da v goriški deželi skoro vsak slovenski kmet, tudi najrevnejši, čita »Goriško Stražo«. In ta velik vpliv je obtoženec izrabil v to, da je hujškal proti italijanskemu ljudstvu.

V uvodniku »Ne bojte se njih, ki umore telo...« je »Straža« trdila, da je slovenski jezik zasramovan. Kdo ima korajžjo, da vzdrži to trditev? Pojdite po cesti in povsod boste čuli, da se Slovenci pogovarjajo v svojem jeziku in nihče jim ne brani tega. Pojdite v oštarije, gospodje sodniki, tudi tam se svobodno govori slovensko. Vsi državljani živijo pod istim zakonom. Slovenci imajo dostop v vse državne urade in službe, v šole, vsepovsod. Res je, da v državnih uradih ni mesta za slovenski jezik. Toda to je potrebno v državi, ki je država italijanskega naroda, če hoče utrditi svoje meje, določene po prirodi sami. Lahko je bil slovenski jezik dopuščen v avstrijskih uradih, a pomisliti je treba, da je bila Avstrija sestavljena iz mnogih narodov. Italija pa je država enega naroda, zato mora v njeni upravi vladati en sam jezik. To ni nikako sramotenje slovenskega jezika, ampak državna potreba! Kaj bi dejali Francozi, ko bi se dvignili Italijani v Nici in na Korziki z zahtevo, naj se uvede italijanščina v francoske urade! Nikdar ne bi dovolili kaj takega. Bilo bi čudno in nenaravno, če bi se Italijani morali vdajati slovenskemu jeziku. Toda obtoženec je dobro vedel, da slovenski jezik ni preganjan — on je le hotel hujškati slovensko ljudstvo in ga povleči v iredentizem. Tega dopustiti ne smemo, ta zločin moramo kaznovati!

„Pojdite v Ljubljano!“

V dopisu iz Tolmina trdi »Straža«, da sta bila dva sodnijska uradnika odstavljeni iz političnih vzrokov, ker sta zavedna Slovenca. Nikakor ni res, da so bili vsi Slovenci odpuščeni iz sodne službe. Jaz sam poznam enega zelo vestnega in sposobnega sodnika, ki je Slovenec. Res pa je, da je bila država prisiljena odpustiti ali premestiti nekatere slovenske sodnike. Ali naj mar država trpi sodnike, ki so bili člani iredentističnih društev? Ali naj plačuje sodnike, ki so kljub prepovedi v uradu govorili slovensko? Dolžna je bila, take sodnike odstraniti! Če nočejo govoriti italijanskega jezika, — naj gredo v Ljubljano!

Obtoženec se zagovarja, da tržaška »Edinost«, ki je inkriminirani članek že l. 1921. priobčila, ni bila zaplenjena, niti tožena. Takrat so bili drugi časi, takra smo živeli pod vladno Nitija, ki je bila slabotna in je pustila blatiti sveto ime Italije. Zdaj pa imamo močno vladno in prešli so časi, ko se je ubogi Italijan moral vkloniti pred zasramovanjem.

(Ali se je kazenski zakonik od leta 1921 do danes spremenil? Ali sodišče menja zakone, ko se menja vlada? Ne, to ni mogoče, gospod državni

pravdnik, — italijanska justica ni še tako globoko padla, kot vi pravite! Opomba uredništva.)

Gospodje sodniki, slovensko ljudstvo je mirno, ponižno, krotko in delavno. O tem sem se v teh osmih mesecih prepričal. (Večji del občinstva se muza.) Vem, da bo »Goriška Straža« z lahno zafrkacijo priobčila to mojo trditev. To ubogo ljudstvo pa mešajo brezvestni agitatorji, vzbujajo nezadovoljstvo med njim, ga hujškajo proti državi in to je v škodo nam in zapeljanemu ljudstvu. Enega glavnih predstavnikov te nesrečne politike vidite na zatožni klopi, gospodje sodniki. Predlagam vam, da ga radi zločina hujškanja proti italijanskemu ljudstvu obsodite na 6 mesecev ječe.

Govori odvetnik Stecchina.

Ko sem prevzel zagovor svojega sošolca urednika Kemperla, sem se začudil, kako je napravilo državno pravdnništvo iz navadnega nedolžnega članka velik državni zločin. Vsi listi v Evropi imajo običaj, da o veliki noči priobčijo uvodnik, v katerem razvijejo eno izmed velikih misli, ki jih je prineslo krščanstvo. Urednik Kemperle je priobčil članek, ki razglablja o ideji pravice. Smisel vsega članka je ta: Slovensko ljudstvo bo s svojo zdravo silo šlo skozi vse težave sedanjih dni in se bo dvignilo h napredku...

Državni pravdnik: »Ko bo združeno z Jugoslavijo!«

Dr. Stecchina: Nisem tako brihten, da bi mogel zapaziti v vsem članku eno samo besedo ali misel na Jugoslavijo. Pač pa trdim to: Če trdimo mi, da gredo vse trditve onega uvodnika na račun italijanskega ljudstva, potem mi sami postavljamo italijansko ljudstvo v blato! Ali nam je tega treba? Ali naj ponižujemo italijansko ljudstvo? Res, ni nam treba tega storiti. Sporni članek je eden izmed velikonočnih člankov, ki bi jih mogel prinesiti brez skrbi vsak list, ki ni zadovoljen z razmerami. Gospodje sodniki, vzemite v roke opozicijsko časopisje v Italiji in presodite, ali ne piše stokrat ostreje kot pa »Straža« v inkriminiranem članku? In vendar nikomur ne pride na misel, da bi obtoževal italijansko časopisje, da hujška proti italijanskemu ljudstvu!

Obtožnica išče zločina v besedah »Straže«, da »hodi slovensko ljudstvo svojo temno pot.« Gospodje sodniki, zatopimo se za hip v dušo slovenskega naroda in priznali bomo: To je res! Napreden in visoko razvit dvamilijonski narod živi od izvira Soče do Prekmurja. Ta narod je hrepenel z vso mladostno silo h svobodi, h

povzdigu, pa sredi poleta ga je ustavila zgodovina. Razdeljen je med tri države; Slovenci bivajo v Jugoslaviji, v Italiji in v avstrijski republiki. Ali mar ni pot, ki jo hodi slovenski narod, temna? To je težka tragika zgodovine in vsak razsoden državljani bo znal spoštovati bolest ljudstva, ki ga je zgodovina potisnila na temno pot.

Glede dopisa iz Tolmina pa ugotavljam: Dopis je popolnoma resničen. Dva uradnika sta bila odpuščena iz političnih motivov. »Straža« je pisala, da se državni organi ne menijo za škodo, ki bo radi tega nastala. Škoda se je res zgodila, ker delo na tolminski sodnji je zastalo, ko sta omenjena uradnika bila odpuščena. In kdo ima pogum, kratiti slovenskemu listu pravico, da kritizira ukrepe državnih organov? Nihče na svetu ni nezmožljiv, tudi državni uradniki ne. Gospod državni pravdnik je v svojem govoru ostro kritiziral slovensko politiko; polno pravico ima, da dela to. Toda tudi Slovenci imajo polno pravico, da presojuje in tudi obsoja po koliko vladnih organov.

Zagovornik je na to prinesel vrsto sijajnih dokazov, da izpodbi obtožbo, ki sloni na trditvi, da tudi slovensko ljudstvo in italijansko ljudstvo spadata med »socialne razrede«, ki jih naveda čl. 247. kaz. zakona. Zaključil je:

»Goriška Straža« v tem članku ni žalila ne države, ni hujškala proti Italiji, ne proti italijanskemu ljudstvu. Državni pravdnik: Kdo je tedaj tišči, ki zasramuje slovenski jezik?

Dr. Stecchina: Ali misli g. državni pravdnik, da pade ta obtožba na cel italijanski narod? Odločno zavračam to trditev! Če pa nesposobni, omejeni državni uradniki ne zadovoljijo pravičnih zahtev Slovencev, se sme slovensko ljudstvo pritoževati, sme svoje trpljenje razkriti.

Gospodje sodniki, videli ste, da tvori predmet obtožbe priprost in nedolžen članek, ki slavi idejo pravice. Zato apeliram, oziraje se na slavne tradicije tiskovne svobode v Italiji, na vaš, in predlagam, da urednika Kemperla oprostite vsake krivde.

Po kratki debati med državnim pravdnikom in zagovornikom se je sodni senat umaknil na posvet. Ob 8. uri je predsednik razglasil obsodbo: Odgovorni urednik »Goriške Straže« je pogojno obsojen na 4 mesece in 15 dni ječe ter 75 lir globe, ker je priobčil članek »Ne bojte se njih, ki umore telo...« Urednik je takoj vložil priziv.

K temu poročilu nimamo ničesar dodati, ker govori samo na sebi tako glasno, da bo odmevalo v tisočeri in tisočeri slovenskih srcih Primorske.

Kaj se godi po svetu?

Te dni se je otvorilo zasedanje, belgrajskega parlamenta, ki ga je jugosl. in deloma tudi evropska javnost pričakovala z velikim zanimanjem. Prvič, odkar je bila ustanovljena država bodo prisostvovali sejam zbornice zakoniti zastopniki hrvatskega naroda, kajti vsi Radičevci so se odpeljali v Belgrad na skupno delo v parlamentu skupne države. In nele da se bodo Radičevci vdeleževali sej belgrajske zbornice, oni bodo v zbornici celo vladno stranko in malo je manjkalo, da bi bili videli na vladni klopi Radičevce kot ministre. Sporazum med Hrvati in Srbi je bil v zadnjem času toliko napredoval, da se je bil Radič odločil poslati v vlado

štiri svoje može in prevzeti tako polno odgovornost za politično življenje in bodočnost države. Ko se je republikanska Radičeva stranka izjavila za kralja in poudrila, da ni nasprotna krepki, dobro organizirani vojski, tedaj se je zdelo, da so padle poslednje ovire in da je vstop Radičevcev v vlado gotova stvar.

Generali in Pasič na delu.

Zgodilo pa se je drugače. Pašič in Pribičević sta napela vse sile, da bi preprečila vstop Radičevcev v vlado. Skrivoma sta začela spletkariti na dvoru in med vojaškimi krogi ter plašila generale, da je Radič silovito nevaren za armado. Pripovedovala sta

generalom, da hoče Radič razkrojiti vojsko, oslabiti odporno moč države in proglasiti ob ugodnem trenutku republiko. Generali so podlegli vplivu opozicije in pošiljali po vrsti tajna poročila kralju, v katerih so ga opozarjali na pretečo nevarnost in ga rotili, naj ne daje Radičevcem vladnega krmila v roke, češ, da bi bilo to pogubno za državo. Podzemeljsko delo generalov politikantov je obrodilo kmalu svoje sadove. Kralj je postal previden, nezaupen in se ni mogel odločiti da podpiše odlok o imenovanju radičevskih ministrov. Dan na dan je čakala jugoslovanska javnost, da izide kraljev ukaz, a ukaza ni hotelo biti. Pravijo, da je kralj zahteval od Radiča nekatere pogoje, ki jih on ni hotel ali ni mogel sprejeti in tako je izšla nenadoma izjava Hrvatske republikanske kmečke stranke, da se morajo pogajanja za vstop v vladno prekiniti in Radičevi ministrski kandidatje so se nemudoma umaknili. Vojni minister general Hadžić je potegnil z ostalimi generali in s Pašičem in v znak soglasja je podal ostavko.

Popolna zmaga vlade.

Pravi namen opozicije je bil oslabiti in razcepiti vladno večino. Pašič in Pribečević sta mislila, da bo Radič v svoji jezi začel napadati kralja in vojsko, da se bo pognal v ljuto opozicijo in razbil tako vrste vladne večine. Vlada bi morala odstopiti in Pašič ter Pribečević bi imela zopet državno krmilo v svoji oblasti. Toda v tem svojem računu se je opozicija precej zmotila. Radič je ohranil mirno kri in izjavil, da bo kljub vsemu vladno brezpogojno podpiral v parlamentu in jo branil pred napadi nasprotnikov. Davidovič in Korošec bi imela torej v vsakem slučaju ogromno večino parlamenta na svoji strani, imela bi v zbornici zaslonbo kakor še nobena vlada po ustanovitvi Jugoslavije. V tem se vidi še enkrat popoln prevrat v Radičevi politiki. Kje so danes tisti časi, ko je Hrvatska republikanska kmečka stranka neprestano napadala Srbe in Belgrad, zahtevala samostojno in neodvisno hrvatsko državo, napadala vojsko in podarjala, da ne priznava belgrajskega parlamenta?

Radič za monarhijo.

Danes govori Radič drugače. Pred par dnevi je izjavil slovaškemu novinarju dobesedno:

»Kar se tiče države in njene oblike, sem jaz za edinstvo, za monarhijo in parlamentarni režim.

Ustvarili smo enotno državo s Srbi in Slovenci.

Sedaj gre za to, da se med seboj sporazumemo o načinu uprave. Glede

oblike države sem jaz za monarhijo, čeprav je moje prepričanje republikansko, in to radi tega, ker je za našo državo ta oblika najbolj prikladna. Kakor se vidi, je naš kralj zelo dobro doumel, kaj zahteva od njega moderna in demokratična doba: odločil se je za narod proti Pašiču. Zato cenim visoko našega kralja, ker vidim, da je pravi demokrat in moderen človek. Zato prav nič ne omahujem skleniti sporazum med republikanstvom in monarhijo. Vprašanje Makedonije je srbsko vprašanje, katerega morajo oni sami rešiti. Mi imamo dolžnost, da se v prvi vrsti ščitimo pred prodiranjem Italije. Vprašanje nedotakljivosti meja naše države, stojimo na stališču, da so nespremenljive in pripravljeni smo dovesti vsako žrtev, da se niti ped naše zemlje ne održe.

Padle so poslednje ovire.

Ko človek čita take izjave gospoda Radiča, se čudi, kako so mogle uspeti spletke Pribečevića in Pašiča. Zakaj naj bi ne šli Radičevci v vladno, ko priznavajo kralja, enotnost države in nedotakljivost njenih meja? Ali ni Mak Donald na Angleškem republikanec in njegova stranka republikanska? In angleški kralj je izročil vso vladno v roke Makdonalda. Ali niso na Norveškem in Danskem na vladni socialni demokratije, ki so po svojem programu republikanci? Noben monarhist na Danskem in Norveškem se ni pomišljal poklicati v vladno socialistov in kralj je v privolil brez škode za svoj prestol.

Radič pa je izrecno in večkrat podaril, da je za kralja in celo rekel, da je monarhija za Jugoslavijo najbolj prikladna oblika. Kljub temu ni uspel. Zato se je po pordnevnem pomisleku odločil, da podere zadnje ovire in gre v boj s Pašičem in Pribečevićem do skrajnih posledic.

Radič v borbi.

Ko je videl, da se njegovi nasprotniki krepijo in rastejo, je posegel odločno vmes ter poslal v Belgrad podpredsednika stranke dr. Mačka. Naročil mu je, naj stopi brž v stik z vladnimi politikami ter stori vse, da se odstranijo nasprotja, ki ovirajo vstop v vladno. Po enournem razgovoru je sprejel dr. Maček v imenu Radiča in Hrvatske republikanske stranke vse pogoje, med drugim sledeče točke:

1. popolno priznanje monarhije;
2. Radič se odpove vsaki republikanski in mirotvorni propagandi med vojaštvom;
3. obstoječa centralistična ustava se prizna kot obvezen zakon, ki naj velja toliko časa, dokler se ne nadomesti z drugim zakonom.

Te izjave Radičeve stranke so politični položaj spremenile, zakaj dvomi in skrbi kralja so se s tem razpršile. Ako se ne zgodi v zadnjem času kaj nepričakovanega, bodo Radičevci stopili v vladno in s tem bo položaj Davidoviča utrjen za dolgo dobo. V par dneh bo imel Radič važen govor o sporazumu in po tem govoru, pade končna odločitev kralja.

Sestanek v Benetkah.

V zunanji politiki Jugoslavije je najvažnejša v sedanjem trenutku konferenca z Italijo, ki se je že pričela v Benetkah. Namen sestanka je končna ureditev medsebojnih razmer med obema državama na podlagi pogodbe, ki se je bila sklenila meseca januarja v Rimu. Reka je prišla po tej pogodbi pod Italijo, toda razdeliti je treba sedaj še premoženje, ki je bilo skupno Reki in Sušaku, se domeni glede bolnišnice, katero so obiskovali bolniki iz vse reške okolice, glede vodovoda, elektrarne itd. Važno je pa tudi sledeče: rimska pogodba je dovolila slovanskemu prebivalstvu na Reki vse one narodne pravice, katere uživajo Italijani v Dalmaciji. Po pogodbi imajo torej Hrvati in Slovenci na Reki pravico do hrvatskih, oziroma slovenskih ljudskih in srednjih šol, njihov jezik se mora v uradnem življenju spoštovati itd. Odslej naprej bodo torej Hrvati in Slovenci Italije razdeljeni v dva dela,

eni bodo imeli gotove narodne pravice, drugi bodo brez pravic. Eni bodo imeli šole v materinem, drugi v tujem jeziku. Mi se veselimo iz srca vsakega napredka naših bratov na Reki, toda kar smo povedali, dokazuje vso krivico razmer, v katerih žive ostali Slovani Primorskega.

Mussolini in Marinkovič.

V Benetkah bodo razpravljali zastopniki Italije in Jugoslavije o pravicah naše narodne manjšine na Reki in primerjali z njimi položaj Italijanov v Dalmaciji. Ali se ne bodo italijanski in jugoslovanski zastopniki spomnili pri tem na 500.000 slovenskega in hrvatskega ljudstva v Juljski Krajini, ki nima zagotovljene niti ene narodne pravice in je popolnoma brezpravno? Kako je mogoče zagovarjati pred vrstjo omikanega človeštva to neznosno krivico? Ali niso Hrvati in Slovenci v Irstri, na Goriškem in Tržaškem tudi ljudje iz mesa in krvi, ali nimajo tudi oni duše in značaja kot Italijani v Dalmaciji in Hrvati in Slovenci na Reki?

Dne 21. oktobra se sestaneja Mussolini in zunanji minister Jugoslavije dr. Marinkovič v Benetkah in se bosta razgovarjala o medsebojnih razmerah svojih držav. Dobro bi bilo, ako bi si predložila vsaj za trenutek gornja vprašanja, ki si jih stavi pri varjati pred vestjo omikanega človeka na deželi.

DNEVNE VESTI.

Sedemdesetletnica prevzvišenega knezonadškofa.

Sedemdesetletnica našega prevzvišenega nadpastirja se je praznovala sicer brez zunanjega bleska, mirno in brezhrupno, toda dostojno in pristočno kot to zahteva izredni dogodek in častitljiva slavljenčeva oseba. Kakor smo že zadnjič kratko poročali, so se v četrtek predpoldne poklonili nadškofu zastopstva raznih katoliških slovenskih organizacij. Poklonila so mu spomenico, v kateri je kratko orisan njihovo delo in izražena želja, naj jim visoki slavljenec še nadalje stoji ob strani s svojim nesebičnim in modrim svetom. Z vso iskrenostjo povdarja spomenica tudi vročo prošnjo, naj Vsemogočni čuva in ohrani še mnogo let prevzvišenega na njegovem težkem in odgovornem mestu. Spomenico, ki je umetnina tiskarske obrti, je izdelala »Zadružna tiskarna«. Odposlanstvo naših organizacij je vodil k nadškofu msg. Bertol, ki je imel tudi glavni nagovor.

Takoj za našimi organizacijami se je poklonil prevzvišenemu stolni kapiteľ s celokupno mestno duhovščino. Razun svetne duhovščine so bili navzoči tudi oo. kapucini, frančiškani iz Kostanjevice in Sv. Gore, usmiljeni bratje in jezuiti. Duhovščino je vodil generalni vikar msg. Šton, ki je imel na nadškofa topel, globoko zajet nagovor, kateri je prevzvišenega očividno ganil. Izročil mu je tudi dragoceno spominsko darilo: zlato verižico z zlatim križcem okrašenim z biseri in rubini ter svetinjami sv. Frančiška Borgia in sv. Jozafata. Ta dar, za katerega je prispevala duhovščina obeh narodnosti, je zlasti pomemben radi tega, ker hrani svetinje sv. Jozafata, ki je, rodom Poljak, umrl kot mučenik ideje za združenje pravoslavnih Slovanov s katoliško cerkvijo.

Po poklonitvi mestne duhovščine so prišli izraziti svoje častitke slovenski dekani, katere je vodil tolminski dekan msgr. Rojec, ki je imel tudi primaren nagovor.

Italijanski dekani so izrazili svoja voščila pa na godovni dan v petek

Cerovščkov gospod

Življenje Valentina Staniča

(Spisal: Joža Lovrenčič)

(Dalje.)

Bog je videl naš kes ino naše sklepe in naprejšetje ino je uslišal naše molitve, naše vpitje je prišlo do njega.

Glejte, kakor je poslal k Noetu v barko po golobcu oljkovo vejico v znamenje, da so dnevi gmajn potopa minili, da se kaže suha zemlja, ki bo spet rodila in hranila ljudi, tako se je primerilo, da sem danes med procesijo dobil na našem ročinskem polju prvi klas po dolgih letih. Ob tem klasu, ki je podoba našega vsakdanjega kruha, se zahvalimo Bogu, obljubimo mu biti zvesti in hvaležni sedaj in vselej, da bomo vredni vsi skupaj enkrat večnega življenja ob vživanju Njega, ki vas sedaj blagoslovi!

Gospod je stopil na sredo oltarja, pokleknil in odprl tabernakelj ter vzel iz njega monštranco z Najsvetejšim, del nanjo pšenični klas in jo postavil na tabernakelj ter pokleknišji na spodnjo stopnico se poklonil Najsvetejšemu in je trikrat pokadil s kadilnico.

Nato je sam začel in vsa cerkev je zapela ginjeno in iz srca:

Sveto, sveto, sveto
sveto, čez vse sveto
Jezusovo rešnje telo,
pred nas postavljeno,
vselej pripravljeno
ovčice svoje
blagoslovit.

Ko so odpeli pesem v počaščenje Najsvetejšega, in je gospod še enkrat pokadil in odmolil kratko molitev ter vzel monštranco s tabernaklja in dal ž njo blagoslov, je ljudstvo globoko sklonjeno se prikrizovalo in trkalo na prsi in eno oko ni ostalo suho...

Ko je prišlo poletje, je bila žetev tako bogata, da že dolgo niso pomnili take; drevju so se lomile veje, tako so bile obložene, in vinska trta je obrodila, da je zmanjkalo sodov. In če je prišel revež ali popotni človek tedaj v Ročinj, so ga sprejeli z odprtimi rokami in ga pogostili in še na pot so ga obložili.

»Bog nam je dal spet dobro leto, zahvalimo ga in pomagajmo z njegovimi dobrotami vsem, ki so potrebni!«

Tako so govorili Ročinjci in go spod jih je bil vesel.

XIII.

Od vikarja do kanonika.

Ko je gospod Valentin preživel v Ročinju vojne čase, ko je vzgojil mladi rod in ga naučil brati in pisati, ko je kmete naučil umnega poljedelstva in sadjereje, ko je omejil in pregnal kugo črnih koz in je v letih lakote pomagal ljudstvu in dočakal ž njim vred boljše čase, je pomislil in ugotovil, da se bliža že deseto leto, kar je prišel v Ročinj. In še je pomislil, bi li ne kazalo prositi za kako drugo mesto?

V Kanal za dekana?

Ob tej misli se je spomnil na svojega starega dobrotnika dekana Soviča, ki je mučeniško končal svoje življenje.

»Naprej postavljeni niso bili bogani, ja celo zdajani so bili!« Tudi gospoda dekana so izdali, izdali so ga domačini sami. Ves čas francoske zasedbe je imel križe in težave, postavil se je za to in ono in ker je bil odločen mož, se je zameril. Ob umiku Francozov je pa bil prežgodaj vesel in njegovo veselje so lahkomišleneži ali hudobneži izblebetali Francozom in so šli in so vrgli, da se maščujejo, starega gospoda iz prvega nadstropja skozi okno na kamenita tla. Obležal je in se tako pobil, da je

le še en dan ali kaj živel in je potem umrl. V zadnjih urah, ko sta bila še skupaj, je dekan Sovič še menil, kakor tudi že prej večkrat, da bi bilo dobro, če bi bil gospod Valentin njegov naslednik.

»Karkoli mi je svetoval, vse je bilo dobro in prav in nikdar se nisem kesal, da sem ga poslušal in se ravnal po njegovih besedah. Bom pa prosil za kanalsko faro!« je mislil in sklenil ročinjski gospod.

In je prosil.

Kanalci pa hudi. Zavzeli so se za drugega gospoda, ki je bil prišel na ogled in jim je ugajal. Staniča-Bodretana, ki je bil na Banjščicah, ki je držal z Ročinjci in se njim. Kanalcem, celo posmihal kakor takrat, ko je gradil leseni most in pozneje tudi še rekel kako ostro in zbadljivo, vsakega bi rajši! In so vse napravili, da je gospod Valentin ostal v Ročinju. In ko je prišel novi dekan in so se Kanalci bahali nasproti Ročinjcem, češ, vašemu smo pa le zaprli vrata v kanalsko dekanijo, so se Ročinjci odrezali:

»Če bi bilo od nas odvisno in bi nas na kolenih prosili, naj vam odstopimo svojega gospoda, ne dali bi vam ga, ker ga niste vredni. Hvala Bogu, da ostane pri nas!«

dne 10. t. m. po dekanu iz Gradiške msg. Staculu.

V četrtek popoldne so se prišla poklonil svojemu nadpastirju zastopstva raznih katoliških italijanskih društev. Vodila sta jih stolni vikar Velich in dr. Azzan. Zvečer mu je katoliška italijanska mladina napravila na dvorišču nadškofijskega dvorca pristrčno podoknico.

Na godovni dan v petek je bila predpoldne v stolnici slovesna služba božja. Daroval jo je gen. vikar Sion ob asistenci vseh goriških kanonikov, katerim sta se pridružila še msg. Stacul iz Gradiške in msg. Tognon iz Gradeža. Ob koncu je zapel zahvalno pesem prevzvišeni slavljenec sam.

V proslavo znamenitega dne je povabil prevzvišeni najodličnejše zastopnike duhovništva obeh narodnosti na obed; navzoč je bil tudi prevz. tržaški škof dr. Fogar. V napitnici je častiljivi slavljenec, ki je bil globoko ganjen od dokazov ljubezni in udanosti, ki so mu jih doprinesli njegovi škofljani, izrekel tudi željo, da si želi še nekaj let življenja, katero posveča in ga bo posvečal tudi nadalje v duševni in telesni blagor vernikov. Škof Fogar je v svojem in v imenu poreškega škofa Pederzollija izrekel svoja voščila v vznešenih, toplih besedah.

Iz vsega, kar smo povedali, je razvidno, da so ob nadškofovi sedemdesetletnici tekmovali verniki obeh narodnosti z duhovščino na čelu, da mu izkažejo svojo udanost, spoštovanje in ljubezen. Osupnili smo zato, ko smo brali v »La Voce di Gorizia« zadnjo soboto ogaben napad na častiljivo osebo našega nadpastirja in slovensko duhovščino sploh. Praznovanje sedemdesetletnice se skuša izrabiti v umazane politične svrhe. Opisuje se je kot slovensko manifestacijo v italijanski Gorici. Po vsem, kar smo poročali, ta napad ne zasluži odgovora. Nastop katoliških Italijanov je najkrepkejši odgovor.

Vse kaže, da izvira gonja iz tistih temnih krogov, ki hočejo s sedanjim nadškofom odpraviti tudi goriško nadškofijo. S tem pa opravlja »La Voce« sebične videmske posle, se vdnja onim, ki hočejo pogubo goriškega mesta in dela težko škodo goriškemu prebivalstvu, zlasti pa obrtnikom in trgovcem.

Tabor slovenskih fantov na Sv. Gori.

Včeraj je bil za Goriško velik dan. Slovenski mladeniči so posvetili svoje duše, družine in ves naš rod Mariji.

Prelepo sveže jutro je vstajalo iz soške globeli, ko so se pomikale trume mladih romarjev na Skalnico. Prišli so od vseh strani dežele, iz Kanalskega, Tolminskega in vseh Gor. Kolesarski odsek društva na Iderskem je na biciklih pribrzel do Solkana. Vrli vipavski mladeniči so se dvignili od dela, čez Sočo so prišli v velikem številu Brici, zavedno, visoko kulturno mesto Idrija je poslalo močno četo na tabor. Iz Postojne, Divače, iz tržaške okolice, celo iz severne Istre so prišli slovenski fantje. Na Sv. gori se je včeraj zbralo nad 4500 ljudi, med temi vsaj 3500 mladeničev.

Od štirih jutraj dalje so pristopale mlade trume h obhajilni mizi. Nad 3200 ljudi je prejelo sv. obhajilo. Ob 8½ je na razvalinah bazilike daroval sv. mašo voditelj romanja dr. Mirko Brumat. Med mašo je v plamenečem govoru klical slovensko mladino h središču življenja, h Eucharistiji. Globoko ganjene so poslušale množice klic h vstajenju. Med sv. mašo je lepo prepeval solkanski zbor. Druga sv. maša za romarje se je vršila ob 10½. Prepeval je mogočni goriški oktet pod vodstvom znanega solista g. Josipa Bratuža. Propoved je imel profesor Terčelj. Govoril je o junastvu in zvestobi vitezov Marijinih. Trojno zvestobo so prisegali vitezi: Veri, krščanski družini in slabotnim. To trojno plemstvo duha naj prešine srca naših fantov! — Popoldne so se fantje pri blagoslovu poslovili od sve-tišča. Pred odhodom je v njih imenu vodstvo poslalo knezonadškofu brzojaven pozdrav in čestitke h 70. godu.

Velikanska verska manifestacija se je izvršila v popolnem redu.

Ko so se vračale skupine fantov proti domu in je vsa gora odmevala od veselja petja, smo ganjeni začutili: To je bil velik dan, znamenit dan za našo bodočnost!

Tovariši! Črez leto dni na svidenje na Sveti gori!

Prekrasen jubilejni dar.

Uršulinski samostan v Gorici je poklonil goriškemu knezonadškofu in metropolitu od mojsterske roke izdelano diplomu o priliki 70-letnice njegovega rojstva in godovanja dne 10. okt. 1924. Vseskozi mojstersko delo predstavlja v akvarelnih podobah sledeče podobe: Zgoraj na sredi je podoba sv. Frančiška Borgije, imenskega patrona njegove Prevzvišenosti. Zgoraj na levi je slika Poreča, — poreška škofija je podložna goriški metropolitiji, — na desni slika Krka, nižje na levi je grb nadškofije, na desni grb goriškega mesta. Spodaj so slike Ljubljane, Cerkna, goriške prvostolne cerkve, Trsta. V sredini je v slikovitem lepopisu napisana poklonilna spomenica. Ta spomenik ornamentalne umetnosti je izdelala idrijska rojakinja č. mati uršulinka Andrijana Treven. sestra bivšega mestnega župana v Idriji. Dragoceni dar je slavljenca zelo vzradostil.

Vodja italijanskega združništva o »Združni zvezi«.

»Združno zvezo« v Gorici je obiskal te dni odv. Tamagnini, glavni tajnik velikanske združne zveze »Federazione nazionale delle Casse rurali« v Rimu. O svojih vtisih poroča v združnem tedniku »Cooperazione popolare« takole:

Slovani imajo v Gorici važno združno središče, ki zasluži veliko pozornost. V njem je včlanjenih 66 kreditnih zadrug in številne knetijske zadruge, kakih deset stavbenih zadrug in mogočno združno podjetje za črevlje. Tehnično in disciplinarno je Zveza izvrstno zasnovana in organizirana. Pri vodstvu Zveze sem bil pristrčno in z veseljem sprejet. V spremstvu zvezinega tajnika sem obiskal veliko združno tvornico črevljev »Adrija«, ki je opremljena z najmodernejšimi stroji in si je v pokrajini priporila stalen in trden trg, ker kupci cenijo njene izdelke ter poprašujejo po njih. Prodaja se vrši direktno in vodstvo podjetja jo nadzoruje na podlagi izvrstnega in silno natančnega knjigovodstva. — Posebna vršina Združne zveze je trdna disciplina, ki veže združno središče s članicami. Po daljšem opisu združnega življenja na Goriškem prihaja članar do sodbe: »Združna zveza v Gorici je ena najbolj dovršenih in trdnih organizacij, kar jih ima združništvo v mejah Italije. Želim, da bi jo kmalu mogli šteti med članice naše Osrednje združne zveze.«

Koncert »Mladike« v Gorici.

Kot smo že poročali, bo priredila goriška »Mladika« svoj prvi koncert v Gorici. Vršil se bo v nedeljo dne 26. t. m. ob 4h uri popoldne v dvorani Trgovskega doma. Vsled ugodne ure je upati, da bodo dvorano napolnili v prvi vrsti naši društveniki z dežele in vsi prijatelji naše »Prosvetne Zvezke«. Cene so zelo zmerne: 1. vrste 8 lir, 2. vrste 6 lir, 3. vrste 4 lir, glavni balkon 6 lir, obstranski 4 lir in stojišča 2 liri.

Spored še ni točno objavljen, a posrečilo se nam je zvedeti, da pripravljata tudi moški zbor Hochreiterjev »Majski dan«. Melodijozna skladba, ki pa zahteva zelo izurjenih pevcev. Če se je zborovodja lotil takih skladb, je že to porok, da se naša na svoj zbor in da bo koncert nudil prvovrstnih užтков.

Radovednim.

»Piccolo« in »Edinost« sta pisala, da se je poslanec Besednjak vdeležil v Vidmu sprejema kralja. Povedala

sta celo kočijo, v kateri je sedel naš poslanec. »Il Giornale di Udine« pa napada drja Besednjaka, ker ni bil sprejemu kralja in mu svetuje, naj se izseli v Ljubljano, kamor spada. Radovedneži se vprašujejo: je bil torej ali ni bil posl. Besednjak pri sprejemu kralja? Odgovarjamo zadovoljnim ljudem, da drja Besednjaka ni bilo v Vidmu v nobeni kočiji kraljevega sprejema, ker se je nahajal ta čas na Dunaju.

Srednješolcem.

Opozarjamo vse srednješolce, da s 15. oktobrom poteče rok za vlaganje prošnje za sprejem na srednjo šolo. Kdor je napravil sprejemni izpit za I. razred, mora vložiti prošnjo na kolkovanem papirju 1 L. (ki pa stane 2 L.); prošnji naj priložijo kolek za 3 L. (za diplomu). Dijaki od drugega razreda dalje naj javijo na nekolkovanem papirju, kateri razred bodo obiskovali.

Smrt zaslužnega moža.

V Toskani je umrl laški primorski rojak, profesor - kemik Ivan Bolle, ki so ga poznali mnogi naprednejši vinnogradniki, katerim je dajal mnogo let nasvete in pouk v kemičnem poskuševališču v Gorici. Dosegel je starost 74 let.

Vojna odškodnina-jugoslovenskih državljanov.

Vsi oni jugoslovenski državljani, prebivajoči v kraljevini Italiji, ki imajo pravico do vojne odškodnine, oziroma so jo pravočasno naznanili, so v lastnem interesu naprošeni naj pošljejo njih natančne podatke (ime, priimek, značaj, bivališče), za skupno akcijo v dosego njihovih pravic, predlagatelju: Ivanu Koudelka, SHS okrajni tajnik v p. Gorica, Corso Vittorio Emanuele III. št. 65.

Občinskim tajnikom!

Na vsa županstva so bila razposlana vabila na zborovanje tajnikov, ki se bodo vršilo v Trstu v nedeljo 19. t. m. ob 11. uri v dvorani konservatorija Tartini (nasproti hotela Moncenisio). Na zborovanje so povabljeni vsi gg. poslanci in zastopstvo tiska. — Pozivljamo vse tovariše in tovarišice, ki se glasom čl. 17 kr. o. z dne 11.-I. 1923 št. 9. morajo podvreči tajniškemu izpitu, da se zborovanja prav gotovo udeležijo, četudi bi ne prejeli vabila, ker gre za velevažne sklepe v obrambo našega položaja. — Odbor.

Zborovanje fašistovskih železničarjev.

se je vršilo v Červinjanu. Sklenili so resolucijo, da naj se postaje očisti-jo vseh komunistov, ki sejejo nezadovoljstvo. Ob koncu so zaklicali »eja, alalà«, nakar se je slavnostno zborovanje razšlo.

Zlata lira.

Po novih določbah velja 100 zlatih lir 441 lir v papirju.

Dopolnilni davek na dohodek za leto 1924.

Opozarjamo prizadete, da so dolžni **tekmo oktobra** predložiti davčnim agenturam napoved za dopolnilni davek na dohodek za leto 1924. Predpisane vzorce dobiš brezplačno pri davčnih agenturah. Napoved so dolžni podati oni davkoplačevalci, katerih **celotni** davkom podvrženi letni dohodek (iz zemljišča, stavb, obrti, kapitala) presega v tekočem letu 10 tisoč lir. Celotni obdavčeni dohodek izračunaš tako, da sešteješ številke dohodkov, ki so vpisani v tekočih davčnih seznanilih kot dohodki, ki so podvrženi davkom. Dohodek iz zemljiške posesti izračunaš tako, da pomnožiš zemljiški davek s številko 12.5. Na primer: Zemljiškega davka si plačal 200 lir. Dohodek iz zemljiške posesti zneso torej $200 \times 12.5 = 2500$ lir. Torej ne pozabite pravočasno podati napovedi! Mesec naglo teče. Kdor bo imel težave pri sestavljanju napovedi, naj se obrne za pojasnila na tajništvo Političnega društva »Edinosti« v Gorici, Via Mamelli 5.

Pozor, trgovci in obrtniki!

Na Južnem Tirolskem so si — kot v mnogih naših krajih — finančni nadzorovalni organi prisvajali pravico, da smejo pregledovati vse poslovne knjige. Trgovska zbornica v Bocnu je te dni posredovala pri prefekturi in prefektura je odločila takole: Zakon, po katerem imajo finančni organi pravico, da imajo vpogled v vse poslovne knjige, ko nadzorujejo višino dohodninskega davka, — ta zakon v novih pokrajinah do sedaj še ne velja.

Pač pa imajo finančni organi po zakonu o davku na blagovni promet pravico, vpogledati v sledeče poslovne knjige: v prve zapiske (strazza), žurnal, knjigo pisemskih prepisov in knjigo pobotnic. Do drugih poslovnih knjig finančni organi nimajo dostopa.

Angleški parlament.

je razpuščen, razpisane so volitve, ki se bodo vršile 29. oktobra. Izid angleških volitev je ogromnega pomena za politično življenje vse Evrope, važen je tudi za našo narodno manjšino v Italiji.

Naznanilo.

Vpisovanje v šivalni tečaj po antropometrični metodi Gentili v uršulinskem samostanu v Gorici traja do 15. oktobra. Pri vpisovanju se plača takoj mesečnina za prvi mesec t. j. L. 40. — Redni poduk se prične 15. oktobra.

Cene na izvoznem trgu v Gorici

13. oktobra.

Grozdje 110 do 180 lir, paradižniki 80 vin. do 1 liro, kostanj 40 vin. do 1 liro, jabolka 40 vin. do 80 vin., hruške 80 vin. do 1.40 lir krompir 35 do 45 vin., grah 2 do 2.40 lir, fižol v stročju 60 vin. do 1.20 lir.

Listnica upravnštva.

Gosp. Sebastian Urdih, Brno. Židenice: Vaša naročnina je plačana do 31. 12. 1924.

Kaj je novega na deželi?

Iz Podmelca.

Ljudje pobirajo po poljih, kar jim je pustila toča, ki je pri nas dvakrat tolkla. Kakor nam je toča vzela žito, tako tudi ajde večjidel še za seme ni ostalo. Sirk ima malo moke, ker se je pred časom posušil. Sadje, ki je od začetka tako lepo kazalo, je od toče zbito, večjidel že zeleno odpadlo; kar ga je ostalo pa rado gnije. Krompir je slabo obrodil; zaradi deževnega vremena rad gnije. — Zadnji nalivi so nam zriili vse ceste; svet se je na nekaterih mestih vgreznil na cesto, na enem kraju jo je kar odneslo precejšen kos. — Po dolgem času se je tudi pri nas zbudilo društvo k novemu življenju. Mladina se ga je z veseljem oprijela. Seveda ovir in nerazumevanja je dovolj, pa bo s trdno voljo le šlo. Neka tukajšnja »zavedna« gostilničarka n. pr. noče dati na razpolago, edinega za prireditve pri-

mernega prostora, iz samega »kaprica«. — Dobra mladina in vaščani, ki razumelo hvalevredno prizadevanje mladih so se začeli izogibati gostilne, ki jim gre zato »na roko« ter zahajajo rajši v društvo, kjer dobe dovolj zabavnega in poučnega branje.

Grahovo ob Bači.

Gospod Andrej Sattler, nadučitelj in voditelj grahovske dvorazrednice se je preselil na Ljubin. Bil je med nami dvanaest let in težko si bomo mislili grahovsko šolo brez njega. On je med tistimi, ki so preživeli z nami najhujša leta in ki nas po vrsti zapuščajo. Njegovo neumorno, tiho delo obljubljam ohraniti v svojih hvaležnih srcih skozi vse težke dni, ki se nam obetajo in hočemo posredovati dušne zaklade, ki smo jih prejeli od njega, tudi mlajšim bratom in sestrkam, ki so jim danes vra-

ta do učenosti zaklenjena. Njemu pa želimo v njegovem novem delokrogu obilo sreče in božjega blagoslova.

Učenec.

Pečine.

Tukajšnje prosvetno društvo »Planinka« priredi v nedeljo, dne 19. oktobra svojo tretjo kulturno prireditev in sicer ob 2 in pol uri popoldne s sledečim sporedom: 1. G. Pascoli: I due fanciulli, (italijanska deklamacija); 2. B. Ipavec: Rožica, pesem (meš. zbor); 3. A. M. Slomšek: Čas, deklam.; 4. A. Medved: Na ogledih, veseloigra v 3 dejanjih; 5. A. Anđel: Igra kolo — Oj korano, pesmi (meš. zbor); 6. M. Vilhar: Večerna, pesem (meš. zbor). Vdeleženci bodo po prireditvi pri kozarcu rujnega vinca pregnali dolčas s šaljivo pošto, a obeta se tudi dober srečolov; preskrbljeno bo namreč z lepimi dobroti, po katerih bodo radi segli vdeleženci. Kakor pri prejšnjih prireditvah, tako upamo, da nas tudi topot v obilnem številu obiščejo okoličani, zato kličemo: na veselo svidenje!

* * *

Naše gospodarstvo bi se zboljšalo z umno živinorejo. Naša novoustanovljena »Živinorejska zadruga« bi se morala spretno in skrbno poprijeti misli, ki si jih je začrtala v svojem programu. Oskrbeti bi si morala gospodar, predavanja, poučne sestanke in razgovore, upeljati dobro pasmo živine ter začeti z nakupom umetnih gnojil in drugih potrebščin. Naj se odbor zaveda svoje dolžnosti in naj si s svojim delom pridobi zaupanje svojih članov. Zlasti bi bilo priporočati, da se začne zopet z izdelovanjem sira; se razume s temeljitimi izpremembami. V tem slučaju tudi ljudje ne bodo imeli pomislekov. Posebno še sedaj, ko kmetje-živinorejci ne potrebujejo doma toliko mleka kot poleti. Tudi bo sir podražal, maslo pa ima že sedaj ne sicer visoko, a precej dobro ceno.

Res je pa, da naše ljudstvo ni zrelo za združništvo, ker še preveč velja nesrečni rek: Vsak zase! Delati moramo nato, da bomo vsi razumeli misel združne skupnosti. Ker le potem bomo lahko premagali skupne težave.

Razveselimo se pa, ako pogledamo med našo mladino in v njih središče, v društvo, katero danes po zakonu lahko prosto deluje. Mladina, fantje in dekleta, se rada zbira k skupnim sestankom, na katerih se poleg kakšnega vzgojnega govora ali predavanja, porazgovore in zapojejo. Gostilna ne more nikdar nuditi tega presrčnega bratskega veselja, kot skupno delo v društvu. Žal le, da imamo toliko protivnikov, zlasti med onimi, katerih dolžnost bi bila najbolj podpirati društvo z besedo ali pa gmotno. Sicer pa gre zavedna mladina svojo pot naprej, čez vsa polena in zabavljanja raznih starokopitarjev.

Kal.

V Višjem dolu je 2. oktobra eksplodirala precejšnja količina municije, ki je bila v kaverni, oddaljeni kakih 100 korakov od hleva posestnika Štefana Žbogarja. Eksplozija je napravila precejšnjo škodo na senožeti in na hlevu, ki je bil ravnokar sezidan. Ker je bila kaverna zasuta in se je municija nahajala pod zemljo, se sodi, da se je vsled trenja sama vnela. To je letos v naši duhovniži že drugi slučaj. Zato naj bosti te dve nesreči v opomin vsem, ki vedo za municijo, tudi če je zakopana. Naj takoj naznanijo oblastvom, kje se nahaja, da jo te dajo vničiti. Le tako bomo varni pred strelivom, ki je že toliko nesreč in škod povzročilo.

Col.

Nesreča nikoli ne počiva.

Tako je obiskala tudi Gregorja Bajca iz Višenj pri Podkrajju. Ko se je minulo sredo dne 8. t. m. jutraj odpravil v Hrušico napravljat les, ga je dohitel par korakov od domače hiše tovorni avtomobil gospoda Rizottija, kateri prevažal les iz Hrušice v Ajdovščino. Bajec je sedel na voz, ki je

bil pritrjen h avtomobilu. Na opomin šoferja, da se ni dovoljeno voziti, je skočil z voza ter tekkel do stopnice, katera vodi h krmilu motorja. Ko je stopil na stopnice, se mu je ta odtrgala, in padel je nesrečno pod zadnje kolo avtomobila. Kolo je šlo čez nogi nad kolena. Naložili so ga na voz in odpeljali v Ajdovščino, kjer je dobil prvo zdravniško pomoč. Nato so ga naložili na avto goriškega Zelenega križa ter odpeljali v Goriško bolnišnico. Po izjavi zdravnika je njegovo stanje je opasno.

Iz zapadnih Brd.

(Ob slovesu biljanskega gospoda.)

Cel božji teden ti že škantirajo pri biljanski fari. Stara je ta fara. In danes je briška dekanija. In v nedeljo je »svet Mihi« in v nedeljo — ne veste še — bo naš gospod prav za pravo kanonik. Torej raduj se, materna Biljana, prestolica Brd! En stop preko brega in sem že v biljanskem farovžu: »Evo me gospod nunc! Moje vse vaši, moje vse poti, moje vse stezice da pozdravim Bricce! Prišel sem po vaše letnice dol od kaplana gor do kanonika!« — »Pa pišite no!« In gospod prične in po redu narekuje napamet natančno dneve in leta službovanja in važnih dogodiljaev iz svojega pastirovanja. »Moja služba: v Kanalu, v Štjaku, kot kaplan v Biljani, kurat v Lokvah in od 11. VI. 1895 župnik v Biljani. L. 1920 sem praznoval 40-letnico službovanja, l. 1920 kot dekan, l. 1924 kot kanonik. Moje begunstvo (30. V. 1915) v Končnarju, v Dolenjah, v Cremoni, v Pignataro, v Brivio, v Potenci, v Morano sul Po in »17. III. 1919 sem zopet zagledal prelepa Brda.« Preč. g. Ludovik Kumar, sam rojen Bric, je svoje največje življensko delo posvetil briškemu ljudstvu. Njegove zasluge: l. 1903 se je biljanska cerkev zvišala in podaljšala, l. 1905 slikanje presbiterija, l. 1910 slikanje cerkvene ladije, l. 1913 nabava novih orgel. L. 1887-89 je bil voditelj takozvane »farne šole«, bil predsednik šolskega društva s sedežem v Biljani, sodeloval pri društvu »Slovenski jez«, ustanovljeno l. 1884-85. Letal je okoli furlanskih poslancev in posredoval za novo biljansko šolo, ki se je otvorila l. 1912. Biljanski gospod je izvrsten pridigar, je naš domač briški pridigar! Pridigar celih Brd od Biljane preko Medane gor do Noznega! Dasi ga je vojna pregnala in begunstvo preganjalo, ohranil si je svoj pristno briški, zdravi humor, ki ga bo treba enkrat pisati. Po praznem farovžu odmeva njegov dovtip in smeh. — Gospod fajmošter, g. župnik, g. dekan, g. kanonik, monsignor! Brici Vam kličejo: »Z Bogom! Na svidenje v Brdih!« — L. Z.

Porezen pri Podbrdu.

Največje razdejanje v podbrški občini je dne 25. septembra napravila povodenj v Poreznu. Od vseh strani je drla v potok voda, ki je strugo mestoma od 1. do 3. metrov globoko izkopala. Edina pot ob potoku pod Matrekarjem je na več mestih popolnoma izginila, ker je voda razširila strugo in razjedla ravnino do hriba. Mostove je vse odnesla. Ob potoku je bilo zloženih čez 350 m³ lani in letos posekanega lesa, katerega je voda deloma razmetala, deloma odplovila ali pa zasula, da se nahajajo hlo-di in druga drva na nekaterih krajih globoko pod gramozom in kamenjem. Posebno razdejanje je pred glavnim 5 m visokim mostom. Tu se je velika množina gramoza in lesa ustavila. Voda si je napravila na desni strani mosta novo, do 7 m globoko strugo. Pred tem 5 m visokim mostom pa je nastal 8 m visok jez, za katerim se sedaj čez prej skalnato strugo razprostira široka in dolga peščena ravan, pod katero so do 4 m na globoko zasuti hlo-di in drva. Ni mogoče popisati škode, ki jo je povodenj napravila, treba je razdejanje videti. Škoda je zelo velika. Ogromni bodo stroški in naporno delo, da se odstrani kamenje in grušč ter pobere in na pot spravi razmetane in

zasute hlo-de in drva. Med vsemi, ki so prizadeti po povodnji, ima največjo škodo lesni trgovec, žagar in posestnik g. Kusterle, ki je imel v Poreznu 250 m³ lesa. Vrhutega mu je povodenj zasula v Bataviji obširen travnik ter poplavlila in razrila polje ob Bači pod Trtnikom.

Valuta.

Dne 13. oktobra si dobil:

za 100 franc. frankov	119.— do 119.50 Lir
za 100 belg. frankov	110.— do 112.— Lir
za 100 švic. frankov	440.— do 443.— Lir
za 100 češ.-slov. kron	67.75 do 68.25 Lir
za 100 dinarjev	32.90 do 33.20 Lir
za 1 šterling	103.— do 103.30 Lir
za 1 dolar	22.90 do 23.05 Lir
za 1 zlato marko	5.45 do 5.55 Lir
za 100 avst. kron	0.0322 do 0.0332 Lir

Beneške obligacije.

Dne 9. oktobra: Srednji kurs L. 82.92, v Trstu —.—; v Milanu 83.—, v Rimu 82.60 L.

Lloyd Sabaud.

V kratkem odidejo iz Genove: v Severno Ameriko

»Conte Verde« 18. 11. 1924.

Vožnja iz Genove do New Jorka traja 9 dni;

v Južno Ameriko

»Principe di Udine« 29/10. 1924.

»Conte Rosso« 6. 11. 1924.

Vožnja iz Genove do Buones-Ayres traja 13 1/2 dni.

»Tomaso di Savoia« 15./11 1924.

Vožnja iz Genove do Buones Ayres traja 19 dni;

v Avstralijo

»Re d'Italia« 15. 11. 1924.

Za pojasnila in vpis obrnite se na agencijo F. Rosich, Gorica, ulica Contavalle 4.

Zelo lepo posestvo

v Črešnjevcih pri Gornji Radgoni blizu avstrijske meje, nedaleč od glavne ceste s prekrasnim razgledom obstoječe iz: gosposke vile, hiše za posle, stiskalnice, vinske kleti, žganjekuhe, ledenice, hlevov za konje, krave in svinje, shrambe za poljske pridelke, viničarije, vsepovsod vodovod, 28 oralov zemlje njive, vinogradi, travniki, gozd, je z 2 konjema, 12 govedi in 18 prešiči vsled okolnosti na prodaj po jako zmerni ceni. Pojasnila daje kopališče SLATINA RADENCI pri Ljutomeru.

POSESTVO z lepim gospodarskim poslopjem ter vsem inventarjem se ceno proda. Pojasnila daje Bajc, Ajdovščina 93.

UMETNA GNOJILA: Tomaževo žlindro in kalijevo sol oddaja Kmetijsko društvo v Vipavi.

Teod. Hribar (nasl.) - Gorica

CORSO VERDI 32 - - (hiša Centr. Posoj.)

Velika zaloga češkega platna iz znane tovarne Regenchart & Raymann, vsakovrstno blago za poročence kakor tudi velika izbira moškega in ženskega suknja. Blago solidno! Cene zmerne!

Prva slovenska tvrdka

JOSIP KERŠEVANI

Gorica, Piazza Duomo št. 9 (desno)

priporoča svojo trgovino najizvrstnejših šivalnih strojev iz svetovno znane nemške tovarne »MUNDLOS«, dvokoles znamke orig. »KOLUMBIA«, belgijskih pušk ter vse k temu spadajoče predmete. Brezplačen poduk v umetnem vezenju, šivanju in krpanju. Lastna mehanična delavnica in popravilavnica Piazza Duomo 5 (vogal ulica Rabatta).

Zdravnik

Dr. J. Bačar

Viale XXIV Maggio 9

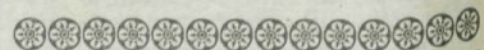
se je vrnil in sprejema zopet redno za pljučne in notranje bolezni.

Izšel je priljubljeni žepni koledar

Vedež

za leto 1925

SESALKA (pumpa) za vino in vinska posoda od 6 do 7 hl je na prodaj. Kupec lahko plača v denarju ali vinu. Oglasiti se v gostilni Droč, Via Silvio Pellico.

ABADIE?

Evo vam

Abadie!

Najizvrstnejši cigaretni papir

Naš zobozdravnik

doktor Lojz Kraigher

specialist za bolezni v ustih in na zobeh, sprejema za vsa zobozdravniška in zobotehniška opravila

v GORICI - na Travniku 20.

Zdravnik

dr. RADO SFILIGOJ

se je preselil

na Travnik št. 5, I.

(nasproti lekarne).